

Sygn. akt II Cz 512/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Bednarek-Moraś

Sędziowie: SSO Iwona Siuta (spr.)

SSO Marzenna Ernest

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 18 lipca 2013 r. w Szczecinie

sprawy z wniosku wierzyciela Banku (...) w W.

przy udziale dłużnika P. W., T. W., W. W. (1), W. Ł., M. Ł.

o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu

na skutek zażalenia wierzyciela

na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt IX Co 7904/12

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

a/ nadać klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z dnia 25 czerwca 2012 r. wystawionemu na rzecz wierzyciela Banku (...) w W. z zaznaczeniem, że dłużnicy P. W., T. W., W. W. (1), W. Ł., M. Ł. powinni zapłacić solidarnie na rzecz wierzyciela kwotę 12.154,03 zł (dwanaście tysięcy sto pięćdziesiąt cztery złotych trzy grosze) wraz z dalszymi odsetkami w wysokości 14,50 % w skali roku liczonymi od tej kwoty od dnia 25 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty, z ograniczeniem możliwości prowadzenia egzekucji na podstawie tego tytułu do kwoty 60.000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych);

II. oddalić wniosek w pozostałej części.;

III. zasądzić od dłużników P. W., T. W., W. W. (1), W. Ł., M. Ł. solidarnie na rzecz wierzyciela Banku (...) w W. kwotę 84 zł (osiemdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

2. oddalić zażalenie w pozostałej części.

Sygn. akt II Cz 512/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 października 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie oddalił wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd mając na uwadze przepis art. 97 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.) wskazał, iż w rozpatrywanej sprawie wierzyciel przedłożył umowę pożyczki z dnia 26.06.2006 r. wraz z oświadczeniami dłużników o poddaniu się egzekucji. W oświadczeniach tych wskazany jest termin do którego bank może wystąpić z wnioskiem o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności tj. w terminie trzech lat od daty ostatecznej spłaty pożyczki określonej w umowie pożyczki tj. do dnia 26.06.2012 r. Sąd stwierdził, iż wierzyciel wystąpił z wnioskiem o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności w dniu 02.07.2012 r. (data złożenia wniosku w biurze podawczym Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie), a więc po terminie wynikającym z oświadczeń dłużników o poddaniu się egzekucji.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył wierzyciel, zaskarżając je w całości. Skarżący orzeczeniu temu zarzucił naruszenie:

a) przepisów prawa materialnego: art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe poprzez nie uznanie dokumentów załączonych przez wierzyciela jako podstawy do nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu;

b) przepisów prawa procesowego: art. 165 § 2 k.p.c. polegające na nieuwzględnieniu faktu wniesienia przez wierzyciela wniosku za pośrednictwem operatora pocztowego, czym pominął istotną okoliczność mającą wpływ na prawidłowe rozpatrzenie wniosku.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o: uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz skierowanie do ponownego rozpatrzenia jego wniosku z dnia 25 czerwca 2012 r. o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z dnia 25 czerwca 2012 r.; stwierdzenie oczywistego naruszenia prawa i zwrot wierzycielowi opłaty sądowej.

Skarżący wskazał, iż wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z dnia 25 czerwca 2012 r. został nadany listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w dniu 26 czerwca 2012 r., tym samym Sąd pominął istotną okoliczność mającą wpływ na prawidłowe rozpatrzenie wniosku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie wierzyciela skutkowało rozstrzygnięciem o charakterze reformatoryjnym.

Ustosunkowując się do zażalenia w pierwszej kolejności Sąd Okręgowy podkreśla, iż bankowy tytuł egzekucyjny stanowi daleko idące uproszczenie i uprzywilejowanie banku w stosunku do innego typu wierzycieli. Postępowanie o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności ma charakter postępowania uproszczonego i formalnego, w którym sąd w zasadzie nie bada zarzutów merytorycznych. Przepis art. 786² k.p.c. obliguje bowiem sąd do zbadania w tym postępowaniu czy dłużnik poddał się egzekucji, czy roszczenie objęte tytułem wynika z czynności bankowej, jak również czy dłużnik dokonał tej czynności bezpośrednio z bankiem, ewentualnie czy roszczenie wynika z zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z tej czynności. W konsekwencji sąd bada czy wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego odbyło się zgodnie z przepisami art. 96-98 Prawa bankowego. W myśl art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (j.t. Dz.U. z 2002r. Nr 72 poz. 665 ze zm.) na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych banki mogą wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne. Dalej stosownie do treści ustępu 2 w bankowym tytule egzekucyjnym należy oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Bankowy tytuł egzekucyjny należy opatrzyć pieczęcią banku wystawiającego tytuł oraz podpisami osób uprawnionych do działania w imieniu banku. Kolejno należy zwrócić uwagę, iż zgodnie

z dyspozycją art. 97 ust. 1 bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia. W myśl ustępu 2 tego przepisu oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, powinno określać kwotę zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny, oraz termin, do którego bank może wystąpić o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności. Dłużnik może się również poddać egzekucji wydania rzeczy, w przypadku gdy ustanowiono zastaw rejestrowy lub dokonano przeniesienia własności w celu zabezpieczenia roszczenia. W tym miejscu trzeba wyjaśnić, iż katalog czynności bankowych sprecyzowany został przez ustawodawcę w art. 5 wymienionej ustawy i obejmuje przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów, prowadzenie innych rachunków bankowych, udzielanie kredytów, udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw, emitowanie bankowych papierów wartościowych, przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych, wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego, wykonywanie innych czynności przewidzianych wyłącznie dla banku w odrębnych ustawach (art. 5 ust. 1). Do czynności bankowych ustawodawca zaliczył również udzielanie pożyczek pieniężnych, operacje czekowe i wekslowe oraz operacje, których przedmiotem są warrandy, wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu, terminowe operacje finansowe, nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych, przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych, prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych, udzielanie i potwierdzanie poręczeń, wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych, pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym (art. 5 ust. 2), o ile czynności te są wykonywane przez banki. Kolejno jeśli chodzi o zagadnienie oznaczenia odsetek, o którym mowa w art. 96 ust. 2 ustawy Prawo bankowe, to Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż w tym zakresie istotne jest wskazanie przez bank kwoty stanowiącej podstawę do ich obliczenia, okresu za jaki są one naliczane oraz odpowiedniej stopy oprocentowania. Natomiast brak któregokolwiek z tych elementów uniemożliwia dłużnikowi w czytelny sposób zweryfikowanie jego zadłużenia. Tym samym Sąd orzekający podziela stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w uzasadnieniu uchwały z dnia 12 lutego 2009 r. wydanej w sprawie o sygn. akt III CZP 145/08 (LEX nr 478089, Biul. SN 2009/2/7), w którym Sąd ten wskazał, że jeżeli nie istnieją żadne przeszkody prawne w zakresie lokowania w bankowych umowach kredytowych odpowiednich klauzul dotyczących wysokości odsetek za opóźnienie (nawiązujących do treści art. 359 § 2¹ k.c.), to kwestia dopuszczalności umieszczenia takich klauzul (lub ich odpowiednich skrótów redakcyjnych) w treści b.t.e. powinna być rozważana przy uwzględnieniu postanowień dotyczących tzw. formalnych wymagań b.t.e., przewidzianych w art. 96 ust. 2 prawa bankowego. Przepis ten wymaga oznaczenia w b.t.e. m.in. „wysokości zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności”. Sąd Najwyższy zaznaczył, że w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2000r., III CZP 27/00, trafnie przyjęto, że regulacja ta odnosi się do wszystkich rodzajów odsetek, które w ogóle mogą być umieszczone w b.t.e., w tym także - do odsetek za opóźnienie, których wysokość strony określają w umowie bankowej. Wymagane jest zatem nie tylko określenie zadłużenia dłużnika od strony strukturalnej (zadłużenie główne, zadłużenie uboczne), ale także - wskazanie „wysokości” (rozmiaru) tego zadłużenia w odniesieniu do długu głównego i należności pozostałych - w tym roszczeń o zapłatę odsetek za opóźnienie. Innymi słowy, umieszczone w b.t.e. odsetki za opóźnienie powinny być odpowiednio strukturalnie wyodrębnione z innych pozycji składających się na dług dłużnika i jednocześnie odpowiednio określone co do wysokości. Określenie wysokości odsetek za opóźnienie możliwe jest wówczas, gdy wskazana została kwota stanowiąca podstawę do ich obliczenia, podano odpowiednią stopę procentową oraz okres obliczenia odsetek (okres opóźnienia dłużnika). W ten sposób dłużnik banku uzyskuje pełną możliwość zweryfikowania własnego zadłużenia wynikającego z bankowego stosunku obligacyjnego i ujętego w b.t.e. Weryfikacja taka umożliwia dłużnikowi podjęcie wobec banku odpowiedniej obrony prawnej, jeszcze w postępowaniu klauzulowym lub obrony merytorycznej (art. 840 k.p.c.). Jeżeli nie sposób z góry określić czasu trwania ewentualnego opóźnienia dłużnika, to dla określenia wysokości odsetek za opóźnienie pozostaje wskazania kwoty stanowiącej podstawę jej obliczenia i wskazania stopy procentowej. Powstaje kwestia, czy art. 96 ust. 2 prawa bankowego dopuszcza dowolny sposób określenia stopy procentowej odsetek za opóźnienie, także np. przez odwołanie się do aktualnej stopy procentowej kredytu lombardowego NBP.

Nie jest wykluczone, że praktyka bankowa mogłaby posługiwać się w tym zakresie innymi jeszcze formułami prawnymi, a banki - mogłyby próbować umieszczać takie formuły (klauzule) w wystawionych b.t.e. Uznanie takiej praktyki za dopuszczalną oznaczałoby zaakceptowanie niejako opisowej (pośrednio określonej) stopy procentowej w zakresie odsetek za opóźnienie. Jednakże Sąd Najwyższy stwierdził, że względy możliwości weryfikacji przez dłużnika elementów jego zadłużenia umieszczonych w b.t.e. nie pozwalają na przyjmowanie dowolnych (np. opisowych) sposobów oznaczania stopy procentowej odsetek za opóźnienie, objętych b.t.e. Stopa ta powinna być określona w sposób właściwy dla określenia stóp procentowych odnoszących się do innych należności banku znajdujących się w tym samym b.t.e., tj. należności głównych i ubocznych. De lege lata brak dostatecznego uzasadnienia dla przyjmowania takiej interpretacji, że w omawianym zakresie art. 96 ust. 2 prawa bankowego stwarza bankom swobodę formowania treści b.t.e. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż nie mogą mieć w tym względzie decydującego znaczenia formułowane niekiedy w piśmiennictwie i w praktyce bankowej racje typowo pragmatyczne w postaci „racjonalizowania i ułatwiania” określania ostatecznego zadłużenia dłużnika banku z tytułu odsetek za opóźnienie.

Mając powyższe uwagi na względzie Sąd Okręgowy po analizie akt sprawy wskazuje, iż przedmiotem wniosku wierzyciela z dnia 25 czerwca 2012 r. o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu był wystawiony przez Bank (...) w W. bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 25 czerwca 2012 r. przeciwko P. W., T. W., W. W. (1), W. Ł., M. Ł.. Wymienieni dłużnicy zaliczają się do osób o których mowa w art. 97 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. P. W. bowiem bezpośrednio ze wskazanym bankiem dokonał czynności bankowej w postaci zawarcia w dniu 26 czerwca 2006 r. umowy pożyczki nr (...), a T. W., W. W. (1), W. Ł., M. Ł. są dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia wiarygodności banku wynikającej z tej czynności bankowej. Każdy z dłużników złożył pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji w zakresie tej czynności bankowej, z których wynika zarówno kwota zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny (60.000 zł), oraz termin, do którego bank może wystąpić o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności (26 czerwiec 2012 r.). Z kolei wierzyciel w myśl art. 165 § 2 k.p.c. wystąpił o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z dnia 25 czerwca 2012 r. klauzuli wykonalności w dniu 26 czerwca 2012 r. co oznacza iż termin na dokonanie tej czynności został przez wnioskodawcę zachowany. Wierzyciel bowiem oddał w tym zakresie pismo procesowe w dniu 26 czerwca 2012 r. na adres Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie za pośrednictwem Poczty Polskiej, a więc w polskiej placówce operatora o którym mowa w art. 165 § 2 k.p.c. (k. 91) co było równoznaczne z wniesieniem tego pisma do Sądu. Zatem wbrew ustaleniom Sądu Rejonowego przedmiotowy wniosek nie został złożony dopiero w dniu 2 lipca 2012 r. Bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 25 czerwca 2012 r. obejmuje roszczenie z umowy pożyczki nr (...), zawiera oświadczenie o jego wymagalności, pieczęć banku wystawiającego, podpisy osób uprawnionych do działania w imieniu banku. W konsekwencji przedmiotowy bankowy tytuł egzekucyjny zawiera wszystkie elementy jakie powinien zawierać każdy bankowy tytuł egzekucyjny. Zatem nie było przeszkód do nadania przedmiotowemu tytułowi klauzuli wykonalności w zakresie wskazanej w nim wysokości niespłaconego kapitału, tj. 12.154,03 zł. Jednakże w ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw do uwzględnienia wniosku wierzyciela w zakresie dotyczącym odsetek wyliczonych w bankowym tytule egzekucyjnym na łączną kwotę 4.057,61 zł. Przy tej należności w bankowym tytule egzekucyjnym został wskazany jedynie okres za jaki odsetki w tej wysokości zostały wyliczone. Natomiast brak jest przy tym wyartykułowania zarówno kwot od jakich te odsetki na przestrzeni całego określonego okresu zostały wyliczone, jak też stóp oprocentowania według których na przestrzeni tego okresu zostały one wyliczone. Zatem dłużnicy nie mogą w czytelny sposób zweryfikować w omawianym zakresie zadłużenia. Oznacza to, iż nie został spełniony wymóg oznaczenia odsetek w rozumieniu art. 96 ust. 2 prawa bankowego. Zdaniem Sądu Okręgowego nie zaistniała również podstawa do uwzględnienia wniosku wierzyciela w zakresie dotyczącym pozostałych opłat w wysokości 50 zł. Takie określenie należności nie pozwala jednoznacznie zakwalifikować go do rodzajowo wyszczególnionych należności w oświadczeniach dłużników o poddaniu się egzekucji. Ponadto oznaczenie w przedmiotowym bankowym tytule egzekucyjnym stopy oprocentowania dalszych odsetek umownych według stopy dla zaległości podatkowych, a więc o charakterze zmiennym również nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 96 ust. 2 prawa bankowego. Jednakże wobec tego, iż wierzyciel w bankowym tytule egzekucyjnym jednocześnie oznaczył stopę dalszych odsetek umownych na dzień jego wystawienia na 14,50 % w skali roku, stąd też taką wysokość oprocentowania Sąd orzekający przyjął co do tych odsetek. W tym stanie rzeczy należało zweryfikować zaskarżone orzeczenie Sądu Rejonowego.

Kolejno wobec zakreślonego przez skarżącego zakresu zaskarżenia oraz zmiany zaskarżonego postanowienia Sądu I instancji należało także orzec w przedmiocie wniosku wierzyciela o zwrot kosztów postępowania. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. W postępowaniu wierzyciel uległ tylko co do nieznaczonej części swego żądania. Dlatego też wobec złożonego przez wierzyciela wniosku o zwrot kosztów tego postępowania Sąd orzekający obciążył dłużników solidarnie obowiązkiem ich zwrotu w całości. Na koszty postępowania złożyła się opłata od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu w wysokości 50 zł ustalona na podstawie art. 71 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) oraz dwie opłaty skarbowe po 17 zł od pełnomocnictw udzielonych pracownikom Banku (W. W. (2) i M. W.). W sumie koszty postępowania wyniosły 84 zł.

Przechodząc dalej Sąd Odwoławczy stwierdza, iż w sprawie nie doszło do uwzględnienia zażalenia z powodu oczywistego naruszenia prawa, a więc nie było podstaw do zwrotu wierzycielowi opłaty sądowej od zażalenia w trybie art. 79 ust. 1 pkt 1. lit. e ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W świetle powyższych rozważań, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie, o czym orzekł w punkcie 1 postanowienia. W pozostałym zaś zakresie uznając zażalenie za bezzasadne, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 2 postanowienia.

II Cz 512/13

Zarządzenie:

1. odnotować i zakreślić sprawę w repertorium;
2. odpis postanowienia doręczyć wierzycielowi;
3. po nadejściu zwrotnego poświadczenia odbioru akta zwrócić Sądowi I instancji;
4. orzeczenie do zbioru.

18.07.2013 r.